

ДО

**ВИСШИЯ СЪДЕБЕН
СЪВЕТ**

**НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

КОНЦЕПЦИЯ

ЗА

СТРАТЕГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ НА АПЕЛАТИВЕН СЪД СОФИЯ

**Изготвена на основание чл. 194б, ал. 1, т. 2 от
Закона за съдебната власт**

**От Веселин Славов Пенгезов, Административен
ръководител – Председател на Апелативен съд
София**

**Кандидат за заемане на длъжност –
Административен ръководител – Председател на**

Апелативен съд София

Съдържание:

Увод

I. ЛИЧНА МОТИВАЦИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА ДЛЪЖНОСТТА

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА АПЕЛАТИВЕН СЪД СОФИЯ. ДОСТИЖЕНИЯ И ПРОБЛЕМИ В ДОСЕГАШНАТА МУ ДЕЙНОСТ

2.1. Кадрова и материална обезпеченост

- Съдии
- Съдебна администрация
- Сграден фонд, техническа обезпеченост и финансово управление

2.2. Правораздавателна дейност

- Наказателно отделение
- Гражданско и търговско отделение

2.3. Анализ на дейността на окръжните съдилища от съдебния район на Апелативен съд София

III. ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА АПЕЛАТИВЕН СЪД СОФИЯ И МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ДОСТИГАНЕ

Управленски мерки за постигане на ефективност, срочност и прозрачност на правораздавателния процес:

- Уеднаквяване на съдебната практиката
- Унифициране на добрите практики
- Установяване на ефективни работни отношения с институции и лица, имащи отношение към правораздавателния процес в САС
- Повишаване на квалификацията на съдии и съдебна

- администрация, обучения**
- **Електронно правосъдие**
 - **Повишаване на общественото доверие и медийна стратегия**
 - **Противодействие на корупцията**

Заклучение

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

На основание чл. 194а, ал. 3, вр. ал. 2 и чл. 194б, ал.1, т. 2 от Закона за съдебната власт („ЗСВ“) представям на Вашето внимание настоящата концепция за стратегическо управление на Апелативен съд София. Последната е изготвена в качеството ми на кандидат в открита процедура за избор на административен ръководител – председател на Апелативен съд София и в съответствие с изискванията на чл. 4, ал. 2, т. 7 от Правилата за избор на административни ръководители на органите на съдебната власт, приети на основание чл. 167, ал. 1, т. 2-4 от ЗСВ от Висшия съдебен съвет („ВСС“). Концепцията представя стратегическите ми виждания, цели и приоритети за управлението на Апелативен съд София.

I. ЛИЧНА МОТИВАЦИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА ДЛЪЖНОСТТА

Мотивите ми да се кандидатирам за втори мандат за длъжността административен ръководител – председател на Апелативен съд София се основават на придобития от мен професионален и административен опит в съдебната система от 28 години насам, както и от увереността ми, че досегашният ми мандат е успешен.

Висшето си образование съм завършил в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Юридически факултет. В периода 06.1987 г. - 01.1991 г. съм бил следовател в Софийска военна прокуратура. В периода 01.1991 г.- 04.1998 г. съм бил съдия в Софийския военен съд. В периода 04.1998 г. - 05.2004 г. - съдия в Софийски военно-апелативен съд. В периода 05.2004 г. - 06.2009 г. - председател на Софийски военно-апелативен съд, а от 06.2009 г.

и понастоящем - председател на Софийския апелативен съд. Имам ранг на съдия във ВКС/ВАС.

Като председател на най-натоварения апелативен съд в държавата твърдя, че САС предоставя правораздаване с най-високо качество при спазване на принципите на прозрачност, срочност и достъпност. В процеса на работата си съм придобил административен опит и познавам проблемите на съдебната система като цяло и конкретно на САС. Отнасям се с отговорност към цялостния процес на организация и управление на съда.

В доказателство на това са статистическите данни за работата на САС. По критерий „свършени дела“ в тримесечен срок показателите са за 2013 г. - 89 %, 2012 г. – 88 %. Касационната проверка показва, че ВКС потвърждава 80,8 % от съдебните решения по наказателните дела и 85 % от съдебните решения по граждански и търговски дела за 2012 г., съответно 75,2 % и 86,8 % за 2013 г. Статистическите данни доказват високото ниво на правораздаването, осъществявано от САС. Принос за тези резултати има както ръководството на САС, така и всички съдии и съдебни служители, които притежават висок професионализъм.

Постигнатите до момента резултати ми дават увереност и ме задължават и занапред да продължа досегашната ми дейност по управление и подобряване правораздавателната дейност на САС. Детайлното познаване на организацията, предимствата и недостатъците на организацията на работата в съда ми дават неоспоримо предимство за надграждане и продължаване на въведените добри управленски практики, които допринесоха за подобряване качеството на правораздаването от страна на САС. В случай, че ми гласувате доверие, възнамерявам да продължа управленската дейност с цел утвърждаване на САС като водещия апелативен съд в системата на съдилищата в България и синоним на сериозна институция, която гарантира обективност в правораздаването.

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА АПЕЛАТИВЕН СЪД СОФИЯ. ДОСТИЖЕНИЯ И ПРОБЛЕМИ В ДОСЕГАШНАТА МУ ДЕЙНОСТ

Софийският апелативен съд (САС) функционира от 01.04.1998 г. Правораздавателната дейност на Софийски апелативен съд покрива приблизително половината от наказателните, гражданските и търговските дела, разглеждани пред апелативните съдилища в страната. В съдебния район на САС функционират осем окръжни съдилища – Благоевградски Окръжен съд, Видински Окръжен съд, Врачански Окръжен съд,

Кюстендилски Окръжен съд, Монтански Окръжен съд, Пернишки Окръжен съд, Софийски Окръжен съд и Софийски градски съд (СГС). Особено място сред тях заема СГС, в който се разглеждат значителна част от първоинстанционните наказателни, граждански и търговски дела от съдебния район, част от които по закон са от изключителна компетентност на софийските съдилища.

Основен фактор за високата натовареност на САС е съсредоточаването на икономическия живот в столицата, обуславящ нарастването на гражданския и търговски оборот, респективно на броя на делата, разгледани през отчетната година от гражданското и търговско отделения. Концентрирането на хора и капитали в София води и до увеличение на броя и тежестта на престъпленията в района на Апелативния съд и съответно до увеличение на наказателните производства. Годишните доклади за дейността на САС, разработени по отделения съгласно изискванията на ЗСВ и изготвени на база на отчетите на заместник-председателите на съда – ръководители на съответните отделения, безспорно демонстрират наличието на ясна и категорична тенденция за ежегодно увеличаване на натовареността на софийските апелативни съдии, която се явява и най-висока за всички апелативни съдилища в държавата. Статистическите данни по показателите брой разгледани дела, срок за разглеждане на делата и потвърдени от Върховния касационен съд съдебни актове същевременно доказват голямото напрежение и динамика, при което работят съдиите от САС, както и техния професионализъм и високото качество на осъщественото от тях правораздаване.

2.1. Кадрова и материална обезпеченост

• Съдии

В Софийски апелативен съд към 01.01.2014 г. щатните бройки за съдии са 58. Сегашният щат е постигнат чрез увеличаване на щата, проведено на два пъти – през 2012 г. и през 2013 г. Високата натовареност и необходимостта от нормализиране на работата на съдиите мотивира ръководството на САС да предприеме съответни мерки, а именно да поиска увеличаване на съдийския щат и взаимосвързаното с това увеличение на щатната численост на съдебната администрация. В изпълнение на тази своя задача, ръководството поиска от ВСС увеличение на щата с 3 щатни бройки и на основание чл. 30, ал. 1 от ЗСВ с решение на ВСС по Протокол № 29 от 12.07.2012 г. щатната численост на съдиите беше увеличена. Сформирахме и двата нови състава - от 01.08.2012 г. 9-ти търговски състав и от 17.09.2012 г. 10-ти

граждански състав. Предвид натовареността на гражданско и търговско отделение, която все още не беше преодоляна през 2013 г., с решение на ВСС по Протокол № 20 от 12.07.2012 г. щатната численост на съдиите беше увеличена с още 3 щатни бройки и се сформира нов 11-ти търговски състав.

В САС работят високо квалифицирани съдии. 38 съдии са с ранг „съдия ВКС/ВАС“. Значителна част от съдиите ежегодно повишават квалификацията си чрез участия в различни обучителни програми, учебни посещения и семинари, както такива организирани от Националния институт на правосъдието, така и такива организирани по програми (по програма „Комплексна и устойчива програма за обучение на магистратите, в контекста на пълноправното членство в ЕС“, по програма ОПАК от Министерство на правосъдието), в сътрудничество с Германската фондация за международно правно сътрудничество и с Посолството на САЩ и такива, проведени в чужбина (учебно посещение в Института за съдебно обучение в Брюксел, Белгия).

Структурата на САС се състои от Наказателно отделение, Гражданско отделение и Търговско отделение със съответни ръководители – тримата заместник-председатели на САС. През периода 2010-2013 г. бяха направени съществени кадрови промени, свързани с професионалното развитие на съдии от САС, които заеха нови длъжности в съдебната власт. Част от тях бяха командирани като постоянни лектори в Националния институт на правосъдието („НИП“), друга част като съдии във ВКС. През 2013 г. във връзка с проведени конкурси част от съдиите (четирима) бяха избрани и встъпиха в длъжност като съдии във ВКС., а други (двама) бяха избрани и встъпиха като членове на Висшия съдебен съвет. Въпреки че гореизложеното е безспорен атестат за качествата и професионализма на колегите от САС, то от своя страна представляваше обективно затруднение за работата на съда, свързано със заетите щатове на съдии, които работят в САС. За целта на попълването на свободните щатни бройки бяха командирани съдии от Софийски градски съд, Софийски окръжен съд и от Пернишкия окръжен съд. В периода 19.01.2011 г. – 07.11.2011 г. бях освободен с решение на ВСС по протокол № 2 от 18.01.2011 г. от длъжност административен ръководител и председател на съда и съответно възстановен на същата с решение № 5677 от 21.04.2011 г. по адм. д. № 1435/2011 г. на ВАС, Седмо отделение, потвърдено с решение № 14382 от 07.11.2011 г. по адм. д. № 6305/2011 г. на ВАС, Петчленен състав. За посочения период функциите на административен ръководител и председател на съда се изпълняваха от съдия Мина Топузова, съгласно решение на ВСС по протокол № 3 от 26.01.2011 г.

- **Съдебна администрация**

Щатната численост на администрацията на Софийски апелативен съд към 01.01.2014 г. е 64 щатни бройки, от които реално заети 63 щатни бройки. Работата на общата администрация в своята цялост е насочена към подпомагане дейността на административното ръководство на съда. Дейността на специализираната администрация, организирана в отделни служби, изцяло подпомага и осигурява осъществяването на основната дейност на съда.

Във връзка със сформирането на нови състави през 2013 г., ръководството на САС увеличи щатната численост на администрацията с 2 щатни бройки за „съдебен деловодител“, 2 щатни бройки за „съдебен секретар“ и 2 щатни бройки за „съдебен помощник“, като за попълването на бройките се проведе съответните конкурси през месец декември 2013 г. при спазване на прозрачност, публичност и равен достъп. Всички документи, обявления и резултати по проведените конкурси са публикувани на официалната интернет страница на САС в рубрика „Конкурси“. Служителите от администрацията на Софийски апелативен съд работят отговорно, при много висока натовареност, което се оценява при годишното им атестиране от комисии чрез оценка на изпълнение на служебните задължения по реда на Правилника за администрацията в районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища и Методиката за атестиране на съдебните служители, приета с решение на ВСС. Резултати от атестациите показват получаването на най-високи оценки и повишаването в ранг на служителите от съдебната администрация на САС. По отношение квалификацията на служителите от администрацията на съда следва да се отбележи, че работят служители, които надхвърлят изискванията за образование за заеманата длъжност. От 63 съдебни служители, 25 са с висше образование, 2 с полувисше, 10 със средно – специално и 26 със средно образование. Това показва, че повече от половината от служителите имат образование, което надхвърля изискването за заемането на длъжността, като и в по-голямата си част, служителите са с дългогодишен стаж в органите на съдебната власт и много добра професионална подготовка. Служителите в съдебната администрация участват в семинари и обучения, като някои от тях са и лектори в обучителни семинари за съдебни служители, организирани от Националния институт на правосъдието.

Съотношението на съдии към съдебни служители в Софийски апелативен съд е 1:1,10, което е едно от най – ниското съотношение спрямо всички останали съдилища в страната, а съотношението на съдиите към съдебните служители от

специализираната администрация, която е пряко свързана с подпомагането и осъществяването на съдебната дейност е 1:0,79, което е под приетия от ВСС среден коефициент от 1:1,56 за апелативни съдилища. Въпреки това предвид високия професионализъм, дългогодишен опит и добро обучение на съдебните служители съдебната администрация успява оптимално и ефективно да подкрепя съда при осъществяване на неговата дейност.

- **Сграден фонд, техническа обезпеченост и финансово управление**

Въпреки че сградният фонд позволява функционирането на съда, осигурява приемливи условия на труд и извършване на качествено и ефективно обслужване на гражданите, предвид увеличения щат започва да се отчита недостатъчност на сградния фонд. В по-голямата част от съдийските кабинети работят по трима съдии, което от една страна е предпоставка за затрудняване на работата им, а от друга поставя въпроса за благоприятна и предразполагаща работна среда. Съдийската работа е придружена с много напрежение и динамика и предполага висока степен на концентрация, които по-трудно се намират в съдийски кабинет с трима колеги. Въпреки че това е общ симптоматичен проблем на голяма част от съдилищата в държавата, последният е отговорност не само на председателя на САС, но и на всички институции, които се занимават с общия проблем на сградния фонд на съдилищата. Натовареността на съдиите от САС налага необходимост от увеличаване на щата на съдии и съдебни служители, което от своя страна е пряко обвързано и с възможността за обособяване на самостоятелно работно място. През 2012 г. бяха предприети мерки и Софийски градски съд ни предостави едно помещение, в което преместихме адвокатска стая. Това ни даде възможност да разделим „Гражданско деловодство“ и „Търговско деловодство“ в отделни помещения. През 2011 г. въведохме видеонаблюдение в гражданско деловодство, търговско деловодство, наказателно деловодство и адвокатска стая с цел осигуряване сигурността на съхранение на делата и предпазване от кражби на дела и документи от делата. През 2014 г. се планира осигуряването на поне две нови помещения за съдии и за служители, както и евентуалното преустройство на „Гражданско отделение“.

По отношение на техническото оборудване ръководството на САС всяка година предприема съответните мерки за обновяването и поддържането му в рамките на предоставения бюджет. Обновяването на техниката гарантира нормалния работен процес и превентира риска от загуба на данни и непредвидени разходи за ремонт. В края на 2011 г. беше извършен технически

оглед и оценка на наличната компютърна техника и периферни устройства. Беше извършена подмяна на компютърни конфигурации и периферни устройства, които бяха са с изтекъл срок на ползване и не отговаряха на съвременните технически и технологични изисквания. През 2013 г. закупихме 1 брой сървър, 16 броя компютърни конфигурации и 7 броя принтери.

Съдът има надеждна система за водене на протоколи, като се съхранява точна информация за съдебните заседания чрез водене на паралелен звуков запис. Всички зали в САС са оборудвани със звукозаписна техника. Дословното записване на съдебните заседания успешно и обективно повишава прозрачността, намалява възможностите за забавяне и предотвратява манипулации от страните. През 2014 г. се достави и техника за видеоконферентна връзка. Видеоконферентна техника ще се ползва за извършване на процесуални действия по дела в предвидените в процесуалните закони случаи, като това би осигурило бързина, сигурност и ефективност на съдебния процес. В съда са внедрени и се използват оптимален брой успешни програмни продукти:

- Автоматизирана система за управление на делата (АСУД). Програмният продукт е разработен по Проект за развитие на съдебната система ААМР на Висшия съдебен съвет. Внедрен е поетапно през 2010 г., като цялостна работа с програмата започна на 03.01.2011 г. Софийски апелативен съд е първият апелативен съд, който е внедрил този софтуер, поради което в процеса на работа през годината са извършвани промени, насочени към подобряване и улесняване на работата с продукта.
- Правно-нормативни програмни продукти: Сиела 5.1, АПИС 7;
- „Law Choise” – програма за разпределение на дела на случаен принцип;
- Счетоводни програмни продукти: ПП "Личен състав-Аладин"; ПП "Заплати"; ПП "Хонорари"; Конто Онлайн;
- Антивирусна защита на потребителски настолни и преносими компютри: Microsoft Forefront Endpoint Protection, ESET Endpoint Antivirus;
- Офис програмни продукти: MS Office XP Pro; MS Office 2003; Business Contact Manager 2010; MS Office Plus 2010;
- При условие, че рамките на утвърдения бюджет на САС го позволят, се предвижда въвеждане на Windows 8, а също да се унифицира използването на сходни програмни продукти

Съдът има действаща интернет страница <http://sofiaac.court-bg.org/>, създадена с подкрепата на Инициатива за укрепване на съдебната система на ААМР. На интернет страницата работи

автоматизирана система за управление на делата, в която са въведени всички неприключили до момента на внедряването ѝ дела. Съдебните актове могат да бъдат намерени във формата за търсене, като се въведе номера на търсеното дело, след това се избира годината на образуване и вида дело. Чрез формата за търсене се осъществяват справки за дела по описите на САС за 2011 г., както и за делата, чиито актове са постановени след 01.01.2011 г. Актовете по дела от описите за предишни години, които са постановени след 01.01.2009 г. се намират в секциите за съдебни актове на съответните отделения на съда (съдебни актове по граждански, по наказателни и по търговски дела, като актовете по дела с обществен интерес са изнесени в отделна секция).

Със заповед на председателя на САС са приети на вътрешните правила за организация на публикуването на съдебните актове, чиято цел е унифициране практиката на съдилищата, гарантиране прозрачност в работата на съда и повишаване на доверието на гражданите в съдебната система. Правилата са съобразени изцяло с решението на Висшия съдебен съвет относно практическото изпълнение на задължението на съдилищата по чл. 64 от Закона за съдебната власт, взето на 29.10.2009 г. на заседание на ВСС с протокол № 42. На публикуване на интернет – страницата на САС подлежат всички съдебни актове на правораздаване, постановени от САС, както и тези, които препятстват по – нататъшното развитие на делото, а именно:

- Решенията по граждански и търговски дела се публикуват с мотивите след обявяването им в сročните книги.
- Присъдите се публикуват като първо се публикува диспозитива, а мотивите - след изготвянето им и предаването в деловодството.
- Не се публикуват съдебни актове, постановени по частни граждански, търговски и наказателни производства, с изключение на тези, които слагат край или препятстват по-нататъшното развитие на производството /напр. определение по чл. 243 и чл. 244 от НПК – се публикуват/.
- Съдебните актове, които засягат гражданския или здравния статус на лицата се публикуват без мотиви.
- Мерките за процесуална принуда по дела с особен обществен интерес, се публикуват след разпореждане на председателя на съда или зам. председателя на съда до съдебния администратор и/или служителят за връзки с обществеността, като дават указания относно съдържанието на публикувания съдебен акт.

При публикуване на съдебните актове, съгласно Закона за защита на личните данни, се обезличават имената, ЕГН-та и адресите на физическите лица, участници в процеса, както и на свидетелите и вещите лица. На интернет-страницата на съда се публикуват постановените от текущата година актове, като се съхраняват и тези от предходната година. Актовете от предишните години се свалят от интернет – страницата на съда на дискове от системните администратори и се дават за съхранение от компютърния оператор. Съдиите от САС след постановяване на посочените по-горе съдебните актове следва да копират същите в специално изготвената за целта папка „СЪДЕБНИ АКТОВЕ” в INFO – 3 на сървъра на съда. Компютърният оператор обработва копираните съдебни актове като спазва изискванията на Закона за защита на личните данни и ги копира в специална папка „ОБРАБОТЕНИ СЪДЕБНИ АКТОВЕ” в INFO – 3 на сървъра на съда. Системните администратори незабавно публикуват съдебните актове от папка „ОБРАБОТЕНИ СЪДЕБНИ АКТОВЕ” на интернет-страницата на съда. Заместник-председатели и ръководители на гражданско, търговско и наказателно отделение всяко шестмесечие извършват проверки за редовното и своевременно публикуване на актовете, след което представят справка на председателя на съда. Председателят на съда информира Висшия съдебен съвет на полугодие за изпълнение на задълженията по чл. 64 от ЗСВ.

В съответствие със Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор и с оглед законосъобразното и целесъобразно разходване на бюджетните средства в рамките на утвърдения ни бюджет стриктно бива съблюдавана финансовата и счетоводната дейност на САС. Спазвайки принципите на законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност, като ръководител на САС прилагам финансова дисциплина с цел икономично и ефикасно разходване на публичните средства. Това се потвърди и от извършената ни през месец октомври 2012 г. инцидентна проверка от Дирекция „Финансови одити” при Сметна палата, при която не се констатираха никакви нарушения. Всички обявления, покани и цялата документация по провежданите обществени поръчки се публикува на официалната интернет на съда и в портала за обществени поръчки при Агенцията за обществени поръчки. Служителите от съдебната администрация са професионална подготвени в областта на обществените поръчки съдебният администратор е участвала в семинари във връзка с новите изменения на Закона за обществени поръчки.

2.2. Правораздавателна дейност

Софийският апелативен съд е най-натовареният съд в държавата. Това положение е устойчиво. Средната натовареност

на съдиите по щат на база на критерий „дела за разглеждане“ е 11.45 броя месечно през 2013 г., спрямо 11.71 дела месечно през 2012 г. и 11.90 дела месечно през 2011 г. Средната натовареност на съдиите по щат на база на критерий „свършени дела“ е 8.95 броя месечно през 2013 г., спрямо 9.07 дела месечно през 2012 г. и 9.56 дела месечно през 2011 г. **Действителната натовареност на съдиите от САС по критерий „дела за разглеждане“ е както следва: 12.04 броя месечно през 2013 г., 12.86 броя през 2012 г., 13.14 броя месечно през 2011 г., а по критерий „свършени дела“ е: 2013 г. – 9.40 броя, 2012 г. – 9.96 броя, 2011 г. – 10.56 броя.** Видно от показателите натовареността на съдиите от САС е намаляла вследствие предприетите от мен в качеството ми на председател мерки. Високата натовареност беше отчетена и във връзка с нея поисках увеличение на щата и за периода 2012 – 2013 г. се сформираха общо три нови състава в Гражданско и Търговско отделение, които да облекчат и нормализират работата на съдиите в САС. Въпреки високата натовареност на съдиите от САС, която съгласно официалната статистика на ВСС за натовареност на магистрати от апелативни съдилища е традиционно по-висока от средната за държавата, делата се разглеждат в разумни процесуални срокове, съдебните актове се постановяват навреме, а резултатите от касационната проверка доказват високото качество на правораздаването. Въпреки тенденцията за усложнения характер на делата показателите по критерий „свършени дела“ в тримесечен срок се повишават и са както следва: за 2013 г. – 89 %, за 2012 г. – 88 %, 2011 г. - 83 %.

Следва да се отбележи обаче, че в статистиката не са включени други дейности, натоварващи допълнително съдиите извън пряката им съдийска работа по решаване на споровете, с които са сезирани. Тези дейности изискват отделянето на време и труд извън тези за изпълнение на преките служебни задължения. Това са участията им в помощни атестационни комисии по чл. 204 от ЗСВ, което отнема доста време и усилия, особено когато се отнася до атестиране на колеги от провинцията, което пък е свързано с посещения на място. В статистиката не са включени съвещанията и изготвянето на становища за обобщаване на съдебната практика във връзка с предложения за постановяване на тълкувателни решения на ВКС, както и изготвяне на становища и участие в работни групи и в обществени обсъждания по искане на Министерство на правосъдието във връзка със проекти за изменение и допълнения на закони.

- **Наказателно отделение**

В Наказателното отделение („НО“) на САС работят 25 високо квалифицирани съдии с многогодишен професионален и

житейски опит. Председателят на отделението и заместник председател на САС Петя Шишкова е утвърден професионалист и лектор към НИП. Установена е практика за провеждане на събрания на всички съдии от НО при САС, на които се предприемат мерки за уеднаквяване на практиката. Съдиите от НО и участват в различни форми на обучение – семинари, конференции, кръгли маси. Наред с това те се изявяват като преподаватели и лектори, както към НИП, така и по покана на представители от различни проекти, свързани с повишаване качеството на наказателното правораздаване. Отделението участва активно в работни групи. Безпрецедентна подмяна на 1/5 от съставя на съдиите в Наказателно отделение, свързана с професионалното развитие и преместване на друга работа през 2012 г. представляваше обективна трудност, която даде отражение в срочността на разглеждането на делата през 2012 г.

Налице е устойчива тенденция за натовареност на съдиите от НО, което се доказва освен от абсолютните цифри на постъпили дела и от други ключови фактори, като значителната фактическа и правна сложност на делата и техния обем. Въведени са допълнителни правила по управлението на системата за случайно разпределение на делата между съдиите в НО с цел отчитане на по-високата натовареност на съдиите, получили за разглеждане дела с фактическа и правна сложност. В съответствие с тях чрез приложение на функцията „корекция“, някои дела се отчитат при изравняване на бройките, не като един брой дело, а като 2 или 3 броя. По този начин се реализира една от задачите на ръководството на съда за равномерност на натовареността на магистратите в НО при отчитане сложността на делата.

В НО на САС постъпват голям брой дела с обществен интерес. Преобладаващата част се следят с повишено внимание заради личността на подсъдимите лица. Част от делата са по повод на обвинения за засягане на икономическите интереси на държавата и общините, както и на ЕС – такива са делото „САПАРД“, „Топлофикация“, „Балкан“, двете дела за „Софийски имоти“. Значителен медиен интерес предизвикват и делата за брутални убийства, особено на младежи, както и за организирани престъпни групи, като тези на „Наглите“, „Данчо-пръча“, „Чуковете“, „Златомир Баретата“.

Таблица 1 – Движение на делата за периода 2010 г. – 2013 г.

	Несвършени дела в началото на отчетния период	Постъпили дела през отчетния период	Общо дела за разглеждане	Общо свършени дела

Отчетна година	Общо	внох	чнд	Общо	внох	чнд	Общо	внох	чнд	Общо	внох	чнд
2013 г.	183	146	37	1310	428	882	1493	574	919	1329	451	867
2012г.	119	96	23	1472	450	1022	1591	546	1045	1408	402	1006
2011 г.	166	148	18	1469	487	982	1635	635	1000	1516	539	977
2010г.	89	84	5	1509	572	937	1598	656	942	1432	508	924

Налице е лек спад в броя постъпили наказателни дела, като се наблюдава спад в делата от общ характер за сметка на увеличение на частните наказателни производства. Относително голям брой на частните производства, образувани по жалби и протести са срещу мерки за неотклонение („МНО“) „задържане под стража“. През 2012 г. производства по МНО са 591, през 2012 г. – 561, а през 2013 г. - 458 (207 по чл. 64 от НПК и 251 по чл. 65 от НПК). В частните производства влизат и произнасянията по МНО на лицата, срещу които има производства по Закон за екстрадиция и европейска заповед за арест. Разглеждането им е свързано с полагането на значителни усилия от страна на съдиите от Наказателното отделение, включително чрез провеждане на заседания от резервните състави и прекъсване на отпуски през съдебната ваканция.

Анализът на постъпилите през отчетен период 2010 г. – 2013 г. дела от общ характер по видове текстове от НК сочи, че най-голям дял в постъпилите за разглеждане през периода дела в Софийския апелативен съд се пада на общоопасните престъпления – транспортни и притежание на наркотични вещества. В низходяща градация след тях се нареждат престъпленията против собствеността, престъпленията срещу личността, срещу стопанството, престъпленията против дейността на държавни органи и против реда и общественото спокойствие.

Най-голям дял сред основните причини за отлагане на делата е неявяване на страна, включително защитник. Следват причини, свързани със защитата – необходимост от служебен защитник, молба за запознаване с делото и за упълномощаване на нов адвокат, и причини, свързани с вещите лица – неявяване на такива, неизготвени в срок заключения или необходимост от изслушване на експерти. През 2013 г. се наблюдаваше и зачестилите сигнали за поставени взривни устройства в сградата на Съдебната палата, поради което 7 (седем) дела бяха отложени поради невъзможност да се проведе съдебно заседание.

Разглеждането на наказателните дела в НО на САС се извършва при спазване на критериите за бързина и срочност, без

това да се отразява на качеството на правораздавателната дейност. Критерият „свършени дела“ в тримесечен срок е както следва за годините: **2011 г. – 83 %, 2012 г. – 94 %, 2013 г. - 94 %**. Следва да се отчете фактът, че в САС постъпват дела с големи обеми и безспорна фактическа и правна сложност, поради което при разглеждането им са налице обективни предпоставки за решаването им извън тримесечния срок. Въпреки това показателите са устойчиви и са се стабилизирали, като по критерий „свършени дела“ в тримесечен срок относно частните производства процентът обичайно е 100 % или близък до него, а при делата от общ характер е традиционно по-нисък именно с оглед изтъкнатата по-горе висока фактическа и правна сложност, за да се достигне до устойчивият показател общо за наказателни дела в размер на 94 %, както за 2012 г., така и за 2013 г.

През **2013 г.** с решения на Върховния касационен съд 185 от съдебните актове на НО на САС са потвърдени (**75,2 %**); 34 са отменени (13,8 %); 25 съдебни акта са били изменени (10,2 %) и 2 в гражданската част. За **2012 г.** процентът на потвърдени съдебни решения по наказателни дела е **80,8 %**, за **2011 г. – 78,5 %**, за **2010 г. – 75 %**. Следва да бъде уточнено, че върнатите през съответния отчетен период дела от ВКС касаят актове на САС и от предходни периоди. Статистическите данни доказват високото ниво на правораздаването, осъществявано от НО на САС, като процентът на потвърдени съдебни актове показват, че е налице тенденция към уеднаквяване на практиката.

Таблица 2 – Резултати от касационна проверка за периода 2010 г. – 2013 г.

Година	Общ брой решения	Общ брой обжалвани решения	Брой потвърден и решения	Брой отменени решения	Брой изменени решения
2013 г.	451	247	185	35	27
2012 г.	410	255	206	23	26
2011г.	555	200	157	13	30
2010г.	499	284	213	47	24

Следва да бъде отбелязано, че методиката за изчисляване на индивидуалните показатели на съдиите по отношение на касационната проверка на съдебните им актове не предлага опция за отразяване на частична отмяна или изменение, каквито предвижда НПК, без да държи сметка за това, че в едно наказателно производство могат да бъдат повдигнати обвинения за няколко отделни престъпления и с касационното решение постановеният акт да бъде оставен в сила за повечето от тях и отменен само за някое. В много от случаите въззивните решения и присъди не са отменени или изменени изцяло, а частично.

Методиката на индексирание не се интересува и от това, дали касационната инстанция не се е съгласила изцяло с въззивната по основните въпроси дали е извършено престъпление, кой е авторът му и дали е действал виновно, тъй като е възможно да е имала възражения само по наказанието и режима на изпълнение. Естествено, статистиката не отчита и факта, че при връщане на делата за ново разглеждане на основание несъгласие с интерпретацията на доказателствата, по делото липсва окончателен съдебен акт, с който да бъде съпоставено решението на въззивната инстанция.

- **Гражданско и търговско отделение**

В Софийски апелативен съд са обособени гражданско и търговско отделения, в които по електронен път на принципа на случайния подбор и на основание чл. 9 от ЗСВ се разпределят за разглеждане гражданските и търговските дела. През 2014 г. Гражданското отделение („ГО“) на САС се състои от шест състава /1 с-в, 2 с-в, 4 с-в, 7 с-в, 8 с-в и 10-ти/ и се ръководи от заместник-председател и ръководител на гражданско отделение съдия Даниела Дончева. Търговското отделение („ТО“) се състои от пет състава /3 с-в, 5 с-в, 6 с-в, 9 с-в, 11 с-в/ и се ръководи от зам. председателя на съда и ръководител на търговско отделение - съдия Стефан Гроздев. Образоването на делата е общо за гражданското и търговското отделение и е с единна номерация. Ето защо и статистиката за разпределението, движението и решаването на делата е обща за двете отделения.

Със заповед на председателя на съда са утвърдени Вътрешни правила за случайното разпределение на делата в Софийски апелативен съд. Създадена въз основа на чл. 9 от ЗСВ и Вътрешните правила е организация на работата по образуването и разпределянето на делата, което се извършва по електронен път на принципа на случайния подбор от заместник председателите на съда. Заместник председателите председателстват състави и координират дейността на ръководените от тях отделения с цел обобщаване и уеднаквяване съдебната практика. Организирано е изготвянето на становища по предложение на председателя на ВКС за тълкувателни решения.

През 2013 г. в САС са постъпили общо 4915 въззивни граждански, търговски, частни граждански дела и разгледани молби за определяне на срок по чл. 255 от ГПК (спрямо 4 798 за 2012 г., 4 626 за 2011 г., 3 884 за 2010 г.). Видима е безспорната тенденция към непрекъснато нарастване броя на постъпилите дела. От постъпилите дела 1376 са въззивни граждански, 1050 са въззивни търговски, 2450 са частни граждански дела и 39 са молбите за

определяне на срок по чл. 255 от ГПК (т. нар. жалби за бавност според терминологията на отменения ГПК).

Общо свършените дела са 4897 за 2013 г. (спрямо 4 577 за 2012 г., 4 449 за 2011 г., 3 800 бр. за 2010 г.). От свършените 4897 дела за 2013 г. 1539 са въззивни граждански, 914 са въззивни търговски, 2405 са приключените производства по частни жалби, 39 са по т. нар. жалби за бавност. Броят на свършените дела непрекъснато се увеличава всяка следваща година. Налице е съществено подобрение при спазване на сроковете за постановяване на съдебните актове. През 2013 г. процентът на приключилите граждански, търговски дела, частни производства и жалби за бавност в тримесечен срок е **88 %**, спрямо **86%** за 2012 г. докато за 2011 г. процентът на приключилите дела е **77 %**, за 2010 г. – **65%**, спрямо **50 %** за 2009 г. и **44%** за 2008 г. Данните са разпределени както следва по видове дела: за въззивни граждански дела - 2011 г. - 52 %, 2012 г. - 62 %, 2013 г. – 89 %; за въззивни търговски дела – 2011 г. – 50 %, 2012 г. – 82 %, 2013 г. – 75 %, за частните граждански дела и жалбите за бавност процентът традиционно е 100 % или близък до него. Горейзложените показатели са особено красноречиви за подобряващата се работа на съдиите в двете отделения.

Изключително добри са резултатите от касационната проверка на съдебните актове на ГО и ТО на САС. През 2012 г. оставените в сила и потвърдени въззивни решения, в това число и тези, спрямо които не е допуснато касационно обжалване, са 1 068 от 1 249 обжалвани съдебни решения (тоест **85 %**). От 212 определения 204 (тоест **96 %**) са потвърдени, което е атестат за много високото качество на правораздаването в гражданското и търговското отделения на САС. През 2013 г. са обжалвани са 1311 съдебни решения, от които са оставени в сила **86,9 %** (208 – потвърдени и 931 – спрямо които не е допуснато касационно обжалване), 126 са отменени решения, 46 са частично отменени решения. Обжалвани са 240 определения, от които са оставени в сила **95,8 %** (101 – потвърдени и 121 – спрямо които не е допуснато касационно обжалване), 9 определения са отменени и 1 е частично отменено.

През 2013 г. съдиите от гражданското и търговското отделение на САС са работили при натоварване, което е съществено по-голямо спрямо 2009-2011 г. и почти същото като през 2012 г. Последното се дължи на увеличаване на броя съдебни състави в отделенията, което несъмнено допринася за този резултат. Важно е да се има предвид и обстоятелството, че след влизане в сила на сега действащия ГПК производствата приключват значително по-бързо. В САС вече почти няма неприключили производства по отменения ГПК, във връзка с

тълкуването по който пред въззивната инстанция практически се събираха всякакви доказателства, не само нови, и това неизменно водеше до много по-бавно приключване на съдебните производства по въззивните жалби. От друга страна, следва да се отбележи, че сложността на делата нараства. Този факт се дължи вследствие на влошаване икономическите условия и климат в страната и света. Задълженията между търговските дружества и гражданите нарастват, което определено води и до усложняване на правната рамка, в която основани на тези задължения казуси се решават. Наблюдава се трайна тенденция към комплициране на производствата по несъстоятелност и съпътстващите ги производства по исковете по чл. 647 и чл. 694 от ТЗ.

По отношение на начина, по който статистически се отразяват резултатите от проверката на актовете на съставите от САС от касационната инстанция, би следвало да се приеме нова методика. Това е така, защото задължителните статистически форми не отразяват обективно резултатите от касационната проверка и въз основа на тях не биха могли да се формират заключения и изводи за качеството на работа на всеки един съдия. Настоящата методика е очевидно непригодна, защото не показва реалното отразяване на резултатите. Посочените в методиката индекси касаят произнасяне на касационната инстанция по отношение актовете на въззивната, но предимно по същество. При условията на сега действащия ГПК обаче фактически ВКС в огромната част от дейността си не допуска касационно обжалване, което не означава, че атакуваният акт е правилен. Необходимо е създаване на нови индекси, отразяващи постановките в процесуалния закон след приключване на касационното производство. Освен това и доколкото дейността по индексирането на решенията и определенията е оценъчна, необходимо е да се помисли редно ли е тя да се извършва от съдия от проверявания съд - обикновено от заместник председателя. Може би индексът следва да се поставя преди връщане на делото в САС от състава на ВКС, извършил проверката.

Софтуерната система за електронно разпределение на делата на принципа на случайния подбор следва да се подобри. Този извод се налага от фактите, че постъплението на всеки един от съдиите не е равномерно. Едни получават повече дела от други. Очевидно до този резултат се стига вследствие именно на принципа на „случайния подбор“, който е несъвместим с принципа на изравненото постъпление. Примерно – ако има трима съдии и има три постъпили за разпределение дела, първото и второто може да се паднат на двама различни съдии, а третото, не на третия, а пак на някой от първите двама, защото това е логиката и алгоритъма на електронно разпределение на делата на принципа на случайния подбор. В случай, че системата е такава, че третото

дело задължително следва се разпредели на третия съдия, това означава елиминиране на „случайния подбор“. Така, обаче, се стига до натрупване на един съдия на дела по-вече отколкото на друг. Вярно, че в един момент системата изравнява постъплението, но това става без намесата на разпределящия и изравняването може да се окаже в неподходящ момент – примерно преди излизане в годишен отпуск, накрая на годината и др. Ето защо се налага корекция на системата за разпределение в смисъл на изравняване бройките постъпили дела на всеки от съдиите през определени по-кратки периоди, месечно или на тримесечие, за да не се достига до големи разлики в края на отчетния период, а тези разлики да бъдат компенсирани по-рано. В този смисъл препоръката е към ВСС и Министъра на правосъдието да създадат предпоставки и условия за усъвършенстване на система за електронно разпределение на делата на принципа на случайния подбор – нещо, което е изцяло от тяхна компетентност.

2.3. Анализ на дейността на окръжните съдилища от съдебния район на Апелативен съд София

В съдебния район на САС функционират осем окръжни съдилища – Благоевградски Окръжен съд, Видински Окръжен съд, Врачански Окръжен съд, Кюстендилски Окръжен съд, Монтански Окръжен съд, Пернишки Окръжен съд, Софийски Окръжен съд и Софийски градски съд. Административните ръководители на окръжните съдилища в съдебния район на САС са магистрати от кариерата с богат правораздавателен опит. Чести са контактите между ръководството на САС с тези на окръжните съдилища, целящи подобряване на организацията на работата и движението на делата. По отношение на срочността на разглеждане на делата в повечето окръжни съдилища този показател е много добър. Много добри са резултатите на окръжните съдилища във връзка с движението и приключването на наказателни дела със значим обществен интерес. Подобро е и взаимодействието между съдилищата и съответните прокуратури за намаляване на броя на случаите на прекратени в съдебна фаза и върнати за доразследване дела. Анализът на изложените по-долу данни показват, че създадената организация по управлението на окръжните съдилища от съдебния район на САС гарантира спазването на всички изисквания за постигане на бързо, достъпно и качествено правораздаване.

- **Окръжен съд – Благоевград:**

През 2013 г. в са постъпили общо 2739 дела от всякакъв

характер. През 2012 г. техният брой е бил 2889 броя, а през 2011 г. - 3285 броя, през 2010 г. - 3147 броя. При щат от 27 съдии средномесечното постъпление на съдия в ОС-Благоевград е в размер на 10,44 броя дела. Общият брой дела, разгледани в ОС Благоевград през 2013 г. е 3382 броя. Всичко свършени дела за годината са 2684 броя, като през предходната година са били 2982 броя, а през 2011 г. – 3334 броя, през 2010 г. - 3154 броя. Действителната натовареност на съдия спрямо свършените дела средномесечно е 9,19 броя. От всичко свършени дела през 2013 г. приключени в тримесечен срок от образуването им са 77 % от гражданските дела и 90 % от наказателните дела, спрямо 76 % от гражданските дела и 77 % от наказателните дела за 2012 г. С оглед гореизложените данни, както и годишните доклади за дейността на ОС-Благоевград се налагат изводът за значителното намаление на постъпленията и съответната необходимост от съкращаване на времето за приключване на делата.

- **Окръжен съд – Видин:**

Общо постъпилите дела от всички видове за календарната 2013 г. са 966, спрямо 1067 броя за 2012 г. , 1062 през 2011 г. и 1224 броя през 2010 г. При щат от 12 съдии средномесечното постъпление на съдия в ОС-Видин спрямо свършените дела е в размер на 6,31 дела. През 2013 г. общо за разглеждане и решаване в съда е имало 1106 дела спрямо 1208 дела през 2012 г., 1197 броя дела през 2011 г. и 1340 дела през 2010 г. Действителната натовареност на съдия спрямо броя на свършените дела е 6,65 броя средномесечно. По отношение на срочността данните са, че за отчетния период в срок до три месеца са приключени 887 дела (90 %), като през 2012 г. този показател е бил 90 %, през 2011 г.- 91 %, а през 2010 година - 93%. С оглед гореизложените данни, както и годишните доклади за дейността на ОС Видин се налага извод за намаляващата натовареност на съдиите от ОС Видин, която е под средната за страната и която се дължи на икономическите условия в областта.

- **Окръжен съд – Враца:**

Общо постъпилите дела за 2013 г. са 1671, при 1667 броя през 2012 г., 1689 броя през 2011 г. и 1653 броя за 2010 г. Общо за разглеждане през 2013 година са били 1843 дела. При щат от 21 съдии действителната натовареност на съдия от ОС-Враца към броя на свършените дела е 7,03 дела средномесечно. По отношение на срочността данните за този съд са, че в срок до три месеца са приключени 90 % от гражданските дела и 95 % от наказателните дела. С оглед гореизложените данни, както и годишните доклади за дейността на ОС-Враца следва да се отбележи добрата работа на съда по показател приключени дела в

тримесечен срок.

- **Окръжен съд – Кюстендил:**

През 2013 г. са постъпили общо 1570 дела от всички видове, спрямо следните данни за предходни години: за 2012 г. - 1504 дела, при 1626 дела за 2011 г. и 1594 дела за 2010 г. Общо за разглеждане през 2013 г. са били 1890 броя дела, като през 2012 г. са били 1798 броя дела. При щат от 15 съдии средномесечното постъпление на съдия от ОС-Кюстендил спрямо свършените дела е 8,51 дела, спрямо 8,21 дела през 2012 г., при 9 дела за 2011 г. и 10,36 дела за 2010 г. Действителната натовареност на съдиите от ОС-Кюстендил към броя на свършените дела е 9,52 броя средномесечно. По отношение на срочността данните за този съд са, че в тримесечен срок са приключени 81 % от гражданските дела и 82 % от наказателните дела. С оглед гореизложените данни, препоръката към ръководството на съда е да се положат усилия за подобряване на срочността за разглеждане на делата.

- **Окръжен съд – Монтана:**

През 2013 г. са постъпили общо 926 дела от всички видове, спрямо следните данни за предходни години: 2012 г. - 996 дела от всички видове, 1006 дела за 2011 г. и 1047 дела за 2010 г. Общо делата за решаване през 2013 г. са 1132, като през 2012 г. са били 1153 броя. При щат от 15 съдии средномесечното постъпление на съдия от ОС- Монтана спрямо свършените дела е 5,33 дела, спрямо 5,26 дела за 2012 г. Действителната натовареност за 2013 г. на съдия от ОС-Монтана към броя на свършените дела е 5,51 дела средномесечно. По отношение на срочността данните за този съд са, че в тримесечен срок са свършени 89 % от гражданските дела и 91 % от наказателните дела. С оглед гореизложените данни, се налага извод за слабо намаляване на натовареността, като показателят за срочност на разглеждане на делата е добър.

- **Окръжен съд – Перник:**

През 2013 г. са постъпили общо 1432 дела от всички видове, спрямо следните данни за предходни години: за 2012 г. са постъпили общо 1569 дела от всички видове, при 1643 дела за 2011 г. и 1346 дела за 2010 г. Общо за разглеждане през 2013 г. са били 1680 броя дела, като делата за разглеждане през 2012 г. са били 1811, а на свършените 1562 дела. При щат от 17 съдии средномесечното постъпление на съдия от ОС-Кюстендил спрямо свършените дела е 8,24 дела, при 8,68 дела за 2012 г. Действителната натовареност за 2013 г. на съдия от ОС-Перник към броя на свършените дела е 8,57 дела средномесечно. По отношение на срочността данните за този съд са, че в тримесечен срок са свършени 84 % от гражданските дела и 89 % от наказателните дела. С оглед гореизложените данни, се налага

изводът, че Ос-Перник е средно натоварен съд с добри показатели относно сročността на разглеждане на делата.

- **Окръжен съд – София:**

През 2013 г. са постъпили общо 1943. Дела от всички видове, спрямо следните данни за предходни години: през 2012 г. са постъпили общо 1992 дела от всички видове, през 2011 г. са постъпили 2025 дела и 2353 дела през 2010 г. Общо за разглеждане през 2013 г. са били 2325 броя дела, като през 2012 г. са били 2369 броя, като от тях са свършени 1987 дела. При щат от 25 съдии действителната натовареност за 2013 г. на съдия от ОС-Перник към броя на свършените дела е 7,58 дела средномесечно. По отношение на сročността данните за този съд са, че в тримесечен срок са свършени 70 % от гражданските дела и 83 % от наказателните дела. С оглед гореизложените данни, както и годишните доклади за дейността на ОС се констатира намаляване на броя на свършените в тримесечен срок спрямо предходни отчетни години. Предвид спада в постъпленията, е налице резерв за подобряване на показателя сročност.

- **Софийски градски съд:**

През 2013 г. са постъпили общо 33 216 дела от всички видове, спрямо следните данни за предходни години: през 2012 г. са постъпили общо 34 393 дела от всички видове, при 31 984 дела през 2011 г. и 26 314 дела през 2010 г. Общо за разглеждане през 2013 г. са били 48 675 броя дела, като през 2012 г. са били 49 613 дела, като от тях са свършени 34 155 дела. При щат от 148 съдии средномесечното постъпление на съдия от СГС спрямо свършените дела е 18,20 дела През 2012 г. при щат от 136 съдии средномесечното постъпление на съдия от СГС спрямо свършените дела е 20,93 дела. Действителната натовареност за 2013 г. на съдия от СГС към броя на свършените дела е 28,33 дела средномесечно., като действителната натовареност за 2012 г. на съдиите към броя на свършените дела е 28,51 дела. По отношение на сročността за 2013 г. данните за този съд са, че в тримесечен срок са свършени 59 % от гражданските дела и 81 % от наказателните дела. За 2012 г. данните за сročността на този съд са, че в срок до три месеца са приключени 63 % от гражданските дела и 82 % от наказателните дела. С оглед гореизложените данни, както и годишните доклади за дейността на СГС, се налага извод за необходимостта от подобряване на сročността на разглеждане на делата в СГС.

III. ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА АПЕЛАТИВЕН СЪД СОФИЯ И МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ДОСТИГАНЕ

С оглед гореизложеня анализ и изводи за състоянието на Апелативен съд София излагам набелязаните от мен цели за неговото развитие и мерките за тяхното достигане. Целите се стремят към затвърждаване на гаранциите за ефективност, достъпност, независимост и прозрачност на правораздавателната дейност на САС, както и повишаване на общественото доверие в съда. Утвърдените добри практики следва да бъдат запазени и продължени, като се използват статистическите данни и отчети като доказателство за постигнатите успехи. Последващата аналитичност на провежданите мерки ще е в основата на тяхното подобряване или утвърждаване. Реализирането на целите ще затвърди ролята на САС като водещ съд в държавата, който предоставя на гражданите достъпно правораздаване с високо качество. А съд, който работи по-добре и по-прозрачно, ще спечели доверието на обществеността. Тъй като привидните нередности могат да уронят престижа на съда толкова, колкото и действителните случаи на нередности, ще бъдат предприети информационни и медийни инициативи за подобряване на представата на съда. Не може да не бъде отбелязано създаването на негативно обществено настроение от страна на представители на изпълнителната власт и на медиите срещу решения, постановявани по наказателни дела, разглеждани от САС, което поставя съдиите пред изпитание да отстояват професионализма си и правото си да вземат решения, основани на вътрешното им убеждение.

- **Управленски мерки за постигане на ефективност, срочност и прозрачност на правораздавателния процес**

Както се установи от анализа за състоянието на САС по време на моето управление е видно подобрието в работата на съда по критерий срочност, особено касателно граждански и търговски дела. При отчитане на законодателната промяна с приемането на новия ГПК и увеличаването на щата, следва да се отбележи, че прилаганите управленски методи постигат целения резултат за гарантиране на бързо и ефективно правораздаване. Това се доказва и от статистическите данни.

С оглед последващите управленски мерки за подобряване на движението и приключването на делата следва да бъдат идентифицирани и анализирани конкретните проблеми в работата на съда, свързани със забавянето на делата. Впоследствие ще бъде изготвен оперативен поетапен план за действия, за да се приложат разработените механизми и решения за преодоляване на

проблемите. При изпълнението на плана ще бъдат заложили срокове, в които следва да се постигнат конкретните цели на плана. След изтичане на конкретния срок ще се съставя писмена оценка на въздействието на предприетите мерки, като ще се отчитат статистическите данни за работа на съда, анализът на които ще покаже тенденциите в правораздавателния процес и постигнатите резултати. Преди прилагането на плана, последният ще бъде предоставен на съдиите и съдебната администрация за отправка на предложения за предприемане на конкретни мерки.

- **Уеднаквяване на съдебната практиката**

- Добрата практика по провеждане на събрания на съдиите в САС ще бъде продължена. Ролята на събранията на съдиите по отделения за обсъждане на практиката в отделението и практиката на ВКС на база на отменени дела е съществена гаранция за надеждност и ефективност на правосъдието.

- Създаване на възможности за съвместни обучения, кръгли маси и семинари на съдиите от апелативния район на САС. Провеждане на събрания между представители на съдилищата от апелативни район на САС за обсъждане на съдебната практика по дела и преодоляване на противоречивата такава.

- **Унифициране на добрите практики**

- Провеждане на работни срещи между административния ръководител и управленската съдебна администрация (съдебен администратор, административен секретар, главен счетоводител, системен администратор и експерт „връзки с обществеността“) с цел обсъждане на следните ключови въпроси:

- Развиване и усъвършенстване на процесите, които повишават ефективността на съда, обслужването на граждани и подобряване на обществения достъп до и обществената представа за съда.
 - Обсъждане и представяне на добри практики.
 - Връзки с обществеността.
 - Прехвърляне на административни задачи от съдиите на съдебните служители.
 - Обучение (ново, повишаване на участието, прилагане на обучения на местно ниво).

- Среци с представители на съдилищата от апелативни район с определен дневен ред, водене и съхраняване на протоколите. Основната цел на срещите е укрепване и унифициране на начина на работа и процедурите в рамките на съдебния район, доколкото това е възможно. Въпроси за обсъждане:

- Изпращане на дела между съдилища;
- Връчване на призовки от името на друг съд;
- Обсъждане и представяне на добри практики;
- Създаване на унифицирани практики, процедури и формуляри съвместно с всички съдилища в района.

- Събрания на всички съдебни служители под ръководството на съдебния администратор с определен дневен ред, водене и съхраняване на протоколите.

- Извършване на редовни проверки и упражняване на контрол за изготвяне на съдебните актове в предвидените процесуални срокове, проверки на спрените дела, както и продължителност на разглеждане на делото.

- **Установяване на ефективни работни отношения с институции и лица, имащи отношение към правораздавателния процес в САС**

- Планирани работни срещи с прокуратурата и със следствени служби с цел намаляване на броя на случаите на прекратени в съдебна фаза и върнати за доразследване дела. Ефективното взаимодействие между съдилищата и прокуратура води до намаляване на броя на случаите на прекратени в съдебна фаза и върнати за доразследване дела.

- Среци между представители на съда и Софийската адвокатска колегия с оглед доброто взаимодействие по дела и запазване на етични и колегиални отношения. Въпроси за обсъждане:

- Правна помощ за страните, които не могат да си позволят адвокат.
- Служебни защитници по наказателни дела (определяне, заплащане и качество на работата).
- Професионална етика (определяне на свързани с работата въпроси от общ интерес и сътрудничество при постигането на целите).

- Намаляване на забавянето при делата и управление на делата.

- Планирани работни срещи с представителите на вещи лица с цел обсъждане повишаване на квалификацията и въпроси, свързани със заплащането на експертния труд.

- **Повишаване на квалификацията на съдии и съдебна администрация, обучения**

Обучението е основна предпоставка за повишаване компетентността на съдиите и съдебните служители, поради което ще продължа да поощрявам магистратите и съдебните служители да участват в обучения и семинари. Предвиждам разработването и прилагането на обучителен план на съда за всяка календарна година. Двама координатори по съдебно обучение: един съдия и един съдебен служител ще следят за неговото прилагане. Целта на обучителния план на съда е да структурира подхода на съда към обучението. Обучителният план на съда се базира на оценка на нуждите от обучение и определените обучителни програми, които отговарят на тези нужди. Прилагането на обучителния план включва следните дейности:

- Извършена оценка на нуждите от обучение сред целия състав на съда (съдии и съдебни служители) като резултатите от оценката (обучителните програми) са подредени по приоритети.
- Всяка определена програма за обучение включва следните елементи: целева аудитория, програма, дата за провеждане, обучители и лице, отговорно за програмата като цяло.
- Съдиите и съдебните служители са уведомени за предлаганите обучения и желаещите да посетят обучение са регистрирани за участие.
- Статистическата информация за участниците в обученията се събира, съхранява и докладва на всяко тримесечие на председателя на съд.

- **Електронно правосъдие**

Основният принцип на електронното правосъдие е гарантиране на независимостта на органите на съдебната власт и предоставяне на максимално облекчен достъп на граждани и

бизнеса до правосъдие и електронни административни услуги при стриктно спазване на принципа за еднократност на събиране на данните и тяхното многократно използване. Електронното правосъдие ще повиши качеството на правораздаването и е поставено като цел в Секторната стратегия за въвеждане на електронно управление и електронно правосъдие на Министерството на финансите. Предпоставка за въвеждането му е пристъпването към информационно и технологично модернизиране.

На първо място, се поставя задачата за изготвяне на електронни досиета на образуваните дела. С оглед големия обем на делата и формата на хартиените носители (примерно скици) следва да се осигури модерна сканираща техника. Създаването на електронни досиета на делата е обвързано със същевременното постигане на следните цели:

- **Достъпност:** Осигуряване на възможност за отдалечен достъп на граждани, адвокати и прокуратура до материалите по делата;

- **Повишаване на бързината и качеството на административното обслужване, разтоварване на работата на деловодствата чрез улеснения достъп до делата;**

- **Възможност за изпращане на електронното досие на ВКС като горна инстанция при обжалване на съдебни актове;**

- **Обмен на електронни документи между САС и други органи на съдебната власт от една страна, както и между САС и административните органи.**

На второ място, предвиждам разполагане в САС на ПОС-терминали за заплащане на съдебни такси, депозити за вещи лица. Безкасовото плащане на съдебни такси улеснява достъпа на гражданите до правосъдие, като едновременно осигурява бързина и спестява банкови комисионни.

Действията, свързани с по-нататъшното развитие на електронното правосъдие като възможност на гражданите и юридическите лица за упражняване на процесуални права в електронна форма и извършване на удостоверителни изявления от органите на съдебната власт са свързани с приемане на съответната нормативна уредба.

- **Повишаване на общественото доверие и медийна стратегия**

Всеки съд осъзнава колко важно е обществеността да има високо доверие в съдилищата, както и че важна част от работата на съда са постоянните усилия за подобряване на обществената представа за съда. За да се подобри общественото доверие в съда, следва:

- да се развият добри канали за общуване в посока от съда към обществеността, както и от обществеността към съда;
- да се търси информация от обществеността за представата за съда и за необходимите подобрения в съда;
- да се дава на обществеността информация за работата на съда и подобренията, които са направени.

Необходимо е предприемането на следните действия:

- Организиран начин за работа с медиите за подобряване представата за съда и изготвяне на стратегия за работа с медиите;
- Проучването на общественото мнение чрез анкети, включително чрез електронната анкетна форма на интернет страницата на САС;
- Продължаване на добрата практика по публикуване на информация на интернет страницата на съда, сред които цялата документация по конкурсни процедури за назначаване на служители, на годишните доклади за дейността на съда, както и съдебната информация и информация за съдебните процедури.

- **Противодействие на корупцията**

Ще продължа въведените добри практики и ще представя нови такива. Необходимите мерки, които следва да се продължат и поддържат са:

- Разпределение на делата на случаен принцип чрез използването програмата за разпределение на делата по начина регламентиран във Вътрешните правила за разпределение на делата;
- Оповестяване и използване на механизми, по които гражданите могат да подават оплаквания и предложения и по които съдът разглежда основателните оплаквания и

предложения;

- Повишаване квалификацията на магистрати и съдебни служители чрез обучения;
- Обективно и прозрачно назначаване на съдебни служители въз основа на конкурсна процедура при спазване на вътрешните правила и нормативните актове;
- Контрол по стриктното спазване на етичните правила;
- Спазване на принципите на законосъобразност, добро финансово управление и прозрачност.

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

В заключение, искам да отбележа, че осъзнавам голямата отговорност на длъжността административен ръководител – председател на Апелативен съд София. Изразявам увереност и решимост, че ако ми гласувате доверие и бъда избран от Вас, ще продължа работата си по утвърждаване на стандартите ефективно, прозрачно, качествено и достъпно до обществото правораздаване.

22 МАЙ 2014 г.

Град София

С УВАЖЕНИЕ:

/Веселин Пенгезов/